

Posudek

Tomáš Linhart: *KSČ a politický vývoj na Ústecku v letech 1945-1948*. Bakalářská práce, UK FF ÚČD, 66 s.

Práce Tomáše Linharta je zaměřena na působení Komunistické strany Československa na Ústecku v období od skončení druhé světové války do převzetí moci komunisty v roce 1948. Sledována je v ní především výstavba a činnost stranického aparátu KSČ na Ústecku a působení komunistů v okresním a místním národním výboru v Ústí nad Labem.

Poválečná realita města Ústí nad Labem i přilehlého regionu se v řadě negativních ohledů vymykala poměrům tehdy běžným ve vnitrozemí českých zemí. Její specifická byla způsobena především nuceným odchodem většiny v době války naprosto převládajícího německého obyvatelstva a dosídlením ústeckého okresu lidmi neněmeckého původu z československého vnitrozemí, kteří se zpravidla rekrutovali z nižších sociálních a kulturních vrstev společnosti. Právě tato skladba obyvatelstva byla nejen jednou z hlavních příčin poměrně divokých poměrů ve sledované oblasti, ale stala se také jedním z důležitých předpokladů úspěchu komunistické agitace. Ve snaze získat na svou stranu přízeň nových usedlíků se komunisté (podobně jako členové ostatních legálních politických stran) snažili využít mohutně vzedmuté vlny českého či československého nacionalismu a přisvojit si vedoucí roli při odsunu Němců. Kromě toho se snažili prezentovat se jako hybná síla při obnově válkou zasaženého hospodářství země a při získávání nových příznivců využívali také ryzí populismus například v podobě slibů přidělení konfiskovaného majetku po Němcích apod.

Na rozdíl od jiných regionů nemohli komunisté v roce 1945 na Ústecku stavět na početné členské základně z předválečného období, která by disponovala osvědčenými funkcionářskými kádry. Přesto se jim za přispění zkušených organizátorů vyslaných na Ústecko z jiných krajů podařilo tuto situaci rychle zvrátit a získat pro svou stranu roli regionálního politického hegemonu, do níž je vynesly výsledky květnových voleb roku 1946. Pozice získané komunisty v místních i regionálních orgánech jim v následujícím období umožnily na celém Ústecku hladce prosazovat vlastní politickou linii bez ohledu na postoje ostatních politických stran. Svou naprostou převahu potvrdila KSČ i během vládní krize v únoru 1948, kdy se nekomunistické strany Národní fronty nevzmohly na Ústecku na žádný účinný odpor proti převzetí moci komunisty.

Tomáš Linhart svou práci založil především na dobovém tisku a archivních dokumentech. Musel se při tom vypořádat s významnou překážkou, již pro výzkum sledované problematiky představuje nedostupnost záznamů o činnosti okresního výboru KSČ v Ústí nad Labem v daném období a pouze torzovité zlomky dokumentů severočeského krajského výboru KSČ. Soustředil se proto hlavně na práci s písemnostmi okresního národního výboru a místního národního výboru v Ústí nad Labem, z nichž zdařile rekonstruoval střety politických stran a mocenské poměry v samosprávě, včetně jejich proměn v průběhu sledovaného období.

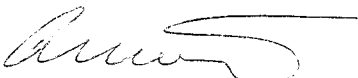
Určitou slabinou jeho přístupu je rezignace na práci s dokumenty ústředních orgánů komunistické strany uložených ve fondu Archiv ÚV KSČ v Národním archivu v Praze. V jeho rámci jsou dochovány například písemnosti Oddělení stranických orgánů ÚV KSČ pro období let 1945-1960, kde by pravděpodobně bylo možné nalézt zprávy o zasedáních a plánech práce příslušných výborů KSČ na Ústecku včetně některých dalších přehledových informací o jejich činnosti. Cenné informace by autor nepochybně našel v dokumentech z jednání předsednictva ÚV KSČ v letech 1945-1954, které pravidelně projednávalo například zprávy o okresních a krajských konferencích KSČ, nebo třeba jmenování či odvolávání vedoucích funkcionářů v regionech, o nichž mělo k dispozici podrobné kádrové charakteristiky apod.

Při zpracování problematiky poměrně vysoké kriminality komunistických funkcionářů na Ústecku by Tomáši Linhartovi kromě dobového tisku jistě velmi dobře posloužily také materiály z fondu Okresní soud v Ústí nad Labem uloženého v Archivu města Ústí nad Labem, kde se nalézají spisy o politicko-trestních přestupcích z let 1945-1949.

Navzdory výše nastíněným mezerám v práci s prameny, které lze snadno zacelit při dalším rozpracování látky, je možné prohlásit, že bakalářská práce Tomáše Linharta je zpracována na vysoké úrovni a pro výzkum činnosti regionálních článků KSČ znamená přínos. Materiály z fondů národních výborů uložených v Archivu města Ústí nad Labem byly stejně jako dobový tisk a literatura využity v plné míře.

Závěr: Text splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci a plně ho doporučuji k přijetí s hodnocením velmi dobře.

V Praze 29. srpna 2010


Mgr. Lukáš Cvrček